

מבוא לתחום "יצירתיות מוסיקלית באמצעות מחשב"

אילון אבירם 2005

רקע

מחנכים מוסיקליים רבים הדגישו בהשקפת עולמם את חשיבות היצירתיות של התלמיד, ואכן יש על כך דגש בעולם החינוך המוסיקלי. בדיקה לעומק תגלה לנו שבכיתת המוסיקה מתקיימת פעילות יצירתית הכוללת ציור, סיפור, חקר ואפילו נגינה, אך קשה יותר למצוא בה מקום ליצירה מוסיקלית של התלמיד העומדת בפני עצמה, הניתנת לשימור, שיכלול, שיפור, שיחזור, הערכה, ביצוע והצגתה בפומבי, בדומה לציור או פסל שיוצר התלמיד בתחום האמנות הפלסטית. בספרה "התבוננות וחוויה בחינוך המוסיקלי" מציגה דליה כהן כמה מעקרונות החינוך המוסיקלי כצמדים של ניגודים משלימים ומצביעה על הצורך והקושי ליצור איזון ביניהם.

ב'	א'
חוויה (רגש)	התבוננות (לימוד- ידע)
יצירתיות	תרגול
אלתור	תכנון
עכשווי	מסורתי
עשייה	קליטה
היחיד	הקבוצה

בכיתת המוסיקה המסורתית יש דגש על הטור הימני של הטבלה.

תחום היצירתיות באמצעות מחשב יוכל לחזק את צידה השמאלי. שימוש בעמדות מחשב אישיות בכיתת המוסיקה יוכל לשפר באופן משמעותי את האיזון בין פעילות קבוצתית, לבין עבודה יחידנית הנותנת לתלמיד הבודד שקט וזמן הנחוצים לתהליכי הלימוד והיצירה האישיים. סביבה מוסיקלית ממוחשבת מאפשרת גם לתלמיד ללא רקע משמעותי בלימודי מוסיקה או נגינה להתנסות בלימוד יסודות המוסיקה ובהלחנה, וזאת באופן חופשי מלחצי הקבוצה והכיתה.

הלחנה ממוחשבת מאפשרת ללומד למלא את שלושת התפקידים : מלחין- מבצע- מאזין, ובכך להתחבר לעולם המוסיקה בדרך היוצרת קשר בלתי אמצעי עם מרכיביו השונים.

מטרות נוספות

1. לעורר בתלמיד התלהבות ורצון ליצור מוסיקה ולהעניק לו סיפוק מתהליכי העבודה ותוצריה.
2. באמצעות עבודת היצירה יכיר הלומד חומרים ויסודות מוסיקליים, ויתקרב לסגנונות מוסיקה שעדיין אינם מוכרים לו.
3. לאפשר לתלמיד לפעול בעולם המוסיקה בדרך שונה מזו הקיימת בדרכי הלימוד המסורתיות, אך בהתאמה ושילוב עם דרכים אלו. לימודי מוסיקה באמצעות מחשב מהווים תוספת והשלמה ללימודי המוסיקה הקיימים ואינם מיועדים להחליפם או לשנותם.

דרכי פעולה

1. כל תלמיד עובד לבדו או עם שותף, במחשב המצויד בתוכנות מוסיקליות, ואוזניות. המחשב יכול מאגר גדול של תכנים לימודיים כגון: הקלטות של יצירות מוסיקליות ושירים, תווים, מילים לשירים, מאמרים, תמונות ועוד ועוד.
2. רוב זמן השעור מוקדש לעבודה אישית, ולעיתים משולב בו הסבר או לימוד חומר חדש באופן פרונטלי. במהלך השעורים מקבל התלמיד משימה לימודית או יצירתית, ומתקדם בה בהתאם ליכולתו.
3. התלמיד שומר את עבודתו-יצירתו בכל שלב, ובשעור הבא הוא יכול להמשיך ביצירה.
4. התלמידים מתיעצים עם חבריהם ועם המורה ומשתפים אותם במהלך העבודה, ולעיתים נערך בכיתה "קונצרט" בו יכולים תלמידים להראות ולהשמיע את יצירותיהם.